

FORTUNA

1. Kada se prvi put spominje Salona u pisanim povijesnim izvorima?

Prvi spomen Salone u pisanim povijesnim izvorima zabilježen je 119. godine pr. Kr. kada je konzul Cecilije Metel s vojskom odlučio prezimiti u Saloni.

2. Kakvo je značenje za Salonu imao građanski rat između Cezara i Pompeja (sredinom 1. st. pr. Kr.), odnosno, što je Salona postigla (dobila) nakon njegovog završetka?

Za vrijeme građanskog rata između Cezara i Pompeja (sredinom 1. st. pr. Kr.), Salona je stala uz Cezara. Ratujući na strani pobjednika dobila je status rimske kolonije punog naziva Colonia Martia Iulia Salona.

3. U kojem stoljeću Salona postaje glavni grad rimske provincije Dalmacije?

U 1. st. pr. Kr. Salona je bila glavni grad provincije Dalmacije i najveći grad na obali Jadrana.

4. Salona je prvotno bila obalno uporište i luka, Delmata, Gota ili Normana?

(Izaberi jedan od ponuđenih odgovora)

Salona je prvotno bila obalno uporište i luka ilirskih Delmata.

5. Navedi dva grada koja su osnovali isejski Grci u neposrednoj blizini Salone.

Salona se razvila u neposrednoj blizini Tragurija (Trogir) i Epetija (Stobreč), gradova koje su u 3. st. pr. Kr. osnovali isejski Grci.

6. Kada je ugušena posljednja ilirska pobuna u Saloni?

Nakon gušenja posljednje ilirske pobune, koja je trajala od 6. do 9. godine, za Salonu nastupa razdoblje mira.

7. Koji se rimski car odrekao prijestolja i povukao u velebnu palaču u neposrednoj blizini Salone?

Značajno razdoblje u razvoju grada je doba vladavine cara Dioklecijana (284. – 305. g.), koji je nedaleko od Salone izgradio velebnu palaču u koju se povukao nakon što je sišao s prijestolja (abdicirao) 305. g.

8. Navedi puno ime cara Dioklecijana.

Puno je ime cara Dioklecijana (250. – 316. g.) Gaius Aurelius Valerius Diocletianus (Gaj Aurelije Valerije Dioklecijan).

9. Kako se zvala Dioklecijanova supruga?

Ime Dioklecijanove supruge je Priska.

10. Koja se vjerska zajednica razvija od sredine 3. stoljeća u Saloni?

Od sredine 3. st. u Saloni se razvija kršćanska zajednica.

11. Kako se zvao prvi salonitanski biskup koji dolazi iz Rima organizirati crkvu te širiti kršćansku vjeru unutar provincije Dalmacije?

Prvi salonitanski biskup Venancije dolazi iz Rima organizirati crkvu te širiti kršćansku vjeru unutar provincije Dalmacije.

12. Tko je naslijedio biskupa Venancija nakon njegove smrti?

Nasljednik biskupa Venancija nakon njegove mučeničke smrti bio je biskup Domnius (Duje).

13. Odakle je biskup Domnius (Duje), navedi zemlju njegovog podrijetla.

Na čelu kršćanske zajednice provincije Dalmacije bio je biskup Domnius (Duje) podrijetlom iz Sirije.

14. Navedi godinu i salonitansku građevinu u kojoj je pogubljen biskup Domnius (Duje).

Biskup Domnius (Duje) pogubljen je s drugim kršćanima u areni amfiteatra 304. g.

15. Navedi ime rimskog cara za čije je vladavine pogubljen salonitanski biskup Domnius (Duje)?

Car Dioklecijan u povijesti je ostao zapamćen kao posljednji car Rimskog Carstva koji nemilosrdno progona kršćane.

16. Koja je promjena ključna za kršćane 313. godine, i za čije vladavine u Rimskom Carstvu?

Dioklecijanov nasljednik Konstantin 313. g. dopušta kršćanima slobodno ispovijedanje vjere.

17. Koji car krajem 4. stoljeću kršćanstvo proglašava jedinom dopuštenom religijom?

Car Teodozije Veliki krajem 4. st. kršćanstvo proglašava jedinom dopuštenom religijom.

18. Kako je podijeljeno Rimsko Carstvo 395. godine?

Rimsko Carstvo je podijeljeno na Zapadno i Istočno Rimsko Carstvo 395. g.

19. Kojemu je dijelu Rimskog Carstva pripala provincija Dalmacija nakon 395. godine?

Provincija Dalmacija pripada Zapadnom Rimskom Carstvu nakon 395. g.

20. Koje godine je propalo Zapadno Rimsko Carstvo?

Zapadno Rimsko Carstvo propalo je 476. g.

KAIROS

1. U kojemu se stoljeću ugledni patricij Marcelin proglasio kraljem nezavisne Dalmacije?
Ugledni patricij Marcelin u Saloni se proglasio kraljem nezavisne Dalmacije 461. g.
2. Tko je naslijedio Marcelina? (Izaberi jedan od ponuđenih odgovora)
a) Julije Nepot b) Venancije c) Julije Cezar c) Konstantin
Marcelina je naslijedio njegov nećak Julije Nepot koji je ubijen u Dioklecijanovoj palači 480. g.
3. Odoakar 480. godine postaje car, kralj ili namjesnik Italije?
Godine 480. Dalmacija je bile pod Odoakarom, zapovjednikom rimske vojske koji postaje kralj Italije.
4. Pod čiju vlast dolazi provincija Dalmacija 493. godine?
Provincija Dalmacija priznaje vlast Ostrogota 493. g.
5. Koje Carstvo u 6. stoljeću pretvara Salonu u svoje vojno uporište?
Salona je postala vojno uporište Bizanta 535. g.
6. U kojem stoljeću se gasi život u Saloni, nakon prodora Avara i Slavena?
Sredinom 7. st. nakon prodora Avara i Slavena, život u Saloni se gasi.
7. Gdje se stanovništvo sklonilo nakon pada Salone? (Navedi dvije obližnje lokacije - mjesta)
Nakon pada Salone stanovništvo bježi na otoke i sklanja se u Dioklecijanovu palaču.
8. Koji je salonitanski biskup i mučenik pokopan na Manastirinama?
Na Manastirinama je pokopan salonitanski biskup i mučenik Domnius (Duje) oko čijega su groba ubrzo počeli nicati drugi grobovi salonitanskih kršćana.
9. Tko je najzaslužniji za mnoga arheološka otkrića u Saloni zadnjih desetljeća 19. i početkom 20. stoljeća?
Don Frane Bulić (1846. – 1934. g.) bio je svećenik, arheolog i povjesničar zaslužan za mnoga arheološka otkrića u Saloni.
10. Kako se naziva kuća koju je don Frane Bulić izgradio 1898. godine na Manastirinama i ukrasio brojnim arheološkim ulomcima iz Salone i srednjovjekovnim ulomcima sa zvonika splitske katedrale?
Tusculum je kuća koju je don Frane Bulić izgradio 1898. g. na Manastirinama.
11. Kada su sagrađene terme istočno od gradske bazilike?
Terme nastaju krajem 2. ili početkom 3. st.
12. Kada je izgrađen Dioklecijanov akvedukt i navedi njegovu dužinu (u kilometrima)?
Dioklecijanov akvedukt dug je oko 9 km, a izgrađen je krajem 3. i početkom 4. st.
13. Kada je izgrađen amfiteatar u Saloni i koliko je mogao primiti posjetitelja?
Amfiteatar u Saloni izgrađen je u drugoj polovici 2. st. i mogao je primiti 17000 posjetitelja.

14. Gradska vrata iz 1. stoljeća, koja se danas nalaze unutar Salone, nazivaju se?
Gradska vrata - Porta Caesarea, izgrađena su početkom 1. st.

15. Kolika je dužina salonitanskog vodovoda u kilometrima?
Salonitanski vodovod dug je 3850 metara i mogao je opskrbiti vodom oko 40000 ljudi, izgrađen je početkom 1. st.

16. Navedi koliko je Salona sa svojom neposrednom okolicom imala stanovnika?
Salona s okolicom imala je oko 60000 stanovnika.

17. Navedi suvremeni naziv ove skulpture i odredi kojemu stoljeću pripada.

Glava Solinjanke, 3. st.

18. Identificiraj naziv ovog sarkofaga i stoljeće njegovog nastanka.

Sarkofag Dobrog Pastira, 4. st.

19. Koga prikazuje ova stela i navedi kojemu stoljeću pripada?

Stela Gaja Utija, 1. st.

20. Kako se zovu ovi keramički predmeti?

Lucerne

21. Što predstavlja ovaj reljef?

Tiha Salonitanka (Porta Caesarea), 4. st.; reljef predstavlja personifikaciju grada Salone.

22. Što prikazuje ovaj mozaik i iz kojeg je stoljeća?

Mozaik s prikazom dva jelena, 4. st.